

8. JAHINDUS

HUNTING

Jahipidamise käigus on juba aastakümneid ulukiasurkondade seisundi uurimiseks vajalikke seireandmeid kogutud. Ulukiseire hõlmab praktiliselt kõiki jahipiirkondi ja kaitstavaid territooriume.

Euroopa Liidu liikmesmaana on Eesti ühinenud loomastiku kasutamist, elupaikade kaitset, loomade eksporti, kauplemist jmt reguleerivate rahvusvaheliste lepetega. Suurkiskjate, mitmete haneliste ja teiste rahvusvahelist tähtsust omavate loomarühmade seire, kaitse ja kasutamine on rahvusvahelise kontrolli all ja avalikkuse elava huvi objektiks. Kuna riigipiirid liikide levikupiiridega ei kattu, tuleb arvestada liikide seisundiga laiemalt ja teha otsuseid, mis võimaldavad liikide soodsat seisundit hoida ja keskkonnamõju pädevalt kontrollida. Jahinduse tulevikku silmas pidades asuti aastal 2007. a koostama jahinduse arengukava aastaiks 2008–2013.

Eesti jahinduse peamiseks raamdokumendiks on 2003. a 1. märtsist jõustunud jahiseadus (JS). Seadus sätestab jahimaa korraldamise ja kasutamise, ulukivaru arvestuse ja käitlemise, suurulukite majanduslikult lubatava arvukuse piirmäärad, jahipidamise alused, sh erirežiimialadel, samuti ulukikahjustusi ennetava tegevuse jpm. Jahiseaduse alusel korraldatakse ja antakse jahimaa kasutada jahipiirkondadena kümneks aastaks. Jahipidamise õiguse jahitühendustele tagab kehtiv kasutusõiguse leping, mis sätestab kasutaja kohustused, alates ulukite loendusest ja hooldest ning lõpetades ja seireandmete kogumisega; samas osutatakse ka igal aastal tähtsamate liikide küttimismaht. Kasutusõiguse eest makstakse riigile jahipiirkonna kasutusõiguse tasu. Jahipiirkonna kasutusõiguse tasu aitab Keskkonnainvesteeringute Keskuse metsandusprogrammi osana tagada jahimaakorralduse, teadusuuringute, jahimeeste täienduskoolituste ja muude ettevõtmiste rahastamist.

Jahinduse juhtimine ja ressursiarvestus oli riiklikul tasandil korraldatud keskkonnaministeeriumi metsaosakonna, maakondade keskkonnateenistuste ning Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuses ulukiseireosakonna kaudu.

2007. a jahikoerte üldarvu suurendas laikade ja linnukoerte arvu kasvamine. Ulukihooldega seotud rajatistest söödapõldude pindala ja söödasõime arv vähenes, samas kui metssigade söötmiskohtade arv kasvas, ületades nelja tuhande piiri. Kõrgistmete-jahikantslite, jahimajade, baaside ja soolakute arv suurenes, jahinduslike lasketiirude arv vähenes. Välisriikide kodanikele välja antud jahitunnistuste arvu jätkuv märgatav kasv 2007. a osutab Eesti jahinduse heale konkurentsivõimele.

8.1 Ülevaade 1991.–2007. aasta jahihooajast Review of the hunting seasons of 1991–2007

Näitaja	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Indikaator
Jahinduslikud tulud, milj kr	...	4,06	8,13	8,05	8,85	9,40	10,96	14,88	17,78	16,98	17,98	17,47	21,84	22,72	27,72	Total income from hunting, min EEK
sh jahiturismi tulud, milj kr	4,22	4,87	7,86	8,04	7,83	6,62	7,41	8,02	8,19	11,39	of which from hunting tourism, min EEK
Jahinduslikud kulud, milj kr	...	3,06	6,63	8,00	8,81	10,44	10,78	13,99	17,65	17,23	17,31	17,73	20,74	20,74	25,18	Total expenditure on hunting, min EEK
sh jahiturismi kulud, milj kr	2,35	3,05	4,51	5,89	7,29	5,26	4,16	5,63	4,91	7,96	of which to hunting tourism, min EEK
sh ulukihooide kulud, milj kr	...	0,66	1,26	1,74	1,89	1,98	1,88	2,27	2,67	2,59	2,47	3,15	3,70	4,40	5,84	of which to game maintenance, min EEK
sh ulukikaitse kulud, milj kr	...	0,18	0,39	0,78	0,73	0,65	0,61	0,63	0,69	0,55	0,53	0,78	0,75	0,82	1,23	of which to game protection, min EEK
Rajati söödapaõide ulukitele, ha	1220	1030	946	1025	918	782	759	850	911	1036	1127	1212	1392	1514	1511	2513	1781	Area of founded deer pastures, ha
Söödasõime arv	5797	5066	5071	4963	4699	4332	4247	3902	3389	3519	3510	3499	3211	3155	3103	2928	2880	Provender mangers and provender storages
Metsigade söötmiskohtade arv	2054	2098	2199	2211	2137	2181	2312	2250	2206	2358	2671	2848	2886	3153	3222	3884	4003	Feeding places for wild boars
Kõrgistmete ja jahikamslite arv	2679	2934	3149	3010	2990	2764	2815	2716	2653	2590	2708	2839	3105	3213	3314	3763	4016	High-seats and hunting pulpits
Muude ulukihooorderajatiste arv	1379	3430	3740	3397	3426	3754	3895	3625	4597	4480	5249	5345	5766	6397	6705	Other game maintenance buildings
sh soolakute arv	1299	2884	2991	3204	3106	3103	3371	3419	4287	4230	4785	5052	5310	6081	6086	6911	7168	of which salt flats
Jahilasketiinude arv	84	82	80	69	49	36	36	30	33	35	36	38	41	40	41	50	47	Shooting ranges
Jahimajade ja -baaside arv	75	61	71	75	71	69	72	80	66	69	68	57	66	77	81	93	106	Hunting houses and hunting bases
Jahindustöötajate arv	142	135	128	139	138	113	108	103	104	102	90	79	78	71	67	Employees engaged in hunting
Jahikoeri jahimeeste valduses:																		Hunting dogs possessed by hunters:
antud	1029	939	859	827	724	640	582	546	504	500	513	517	489	469	419	407	405	hounds
hurdad	6	4	3	2	4	4	7	5	2	3	2	2	2	1	1	3	3	greyhounds
lakkad	1118	1302	1351	1308	1118	1107	1066	998	909	913	933	974	977	975	973	1164	1243	elkhounds
linnukoerad	102	89	93	107	91	92	101	95	96	83	101	85	91	90	99	66	91	birddogs
spanjelid	82	36	28	34	28	31	22	20	23	22	23	22	20	18	25	spaniels
taksid	493	667	597	558	504	476	458	435	405	371	356	405	351	358	341	380	386	dachshunds
terjerid	543	538	535	515	504	437	427	358	287	285	259	215	226	181	194	222	198	terriers
muud jahikoerad	0	0	0	0	2	0	12	9	38	24	46	28	29	37	59	76	60	other hunting dogs
Antud jahitumistusi välisriikide kodanikele	1660	1852	1871	2040	1830	1826	2060	1910	2400	2670	3428	4048	Hunting certificates issued to foreign citizens

Allikas: Statistikaamet, Keskkonnaministeerium

Source: Statistical Office of Estonia, Ministry of Environment

8.2 Jahimeeste poolt loendatavate ulukite arvukus ja küttimine

Population and harvest of game animals (game census data)

Jahiulukite loetelusse kuulus JS (RT I 2002, 41, 252; 63, 387) § 19 lg 2 alusel 18 imetaja- ja 36 linnuliiki. Suurulukite arvukuse poolest tõusid 2007. a esile järgmised maakonnad: põder – Harju ja Pärnu; punahirv – Hiiu ja Saare; metskits – Pärnu ja Rapla; metssiga – loenduses Pärnu ja Harju, küttimises Saare ja Järva. Suurkiskjaist kütiti karu ja hunti enim Ida-Virumaal, ilvest Järva- ja Valgamaal. Kobrast loendati 2007. a taas enim Pärnu ja Võru, ning kütiti enim Valga ja Võru maakonnas. Põdra arvukus oli 2007. a juba vähenemas, kuid punahirve, metskitse ja metssea arvukus suurenes jätkuvalt (tabel 8.2.2.).

Sõraliste loendusandmeid kogutakse kõigilt jahipiirkondade kasutajailt. Suurem osa andmeist tugineb arvukuse hinnanguile, mis omakorda on kogemustest ja vaatluste mahust tingituna erineva usaldusväärsusega. Talvine loendus toimub igal aastal peaaesjalikult jaanuaris-veebruaries, mil ulukite arv on väiksem ja ulukid on suhteliselt paiksed. Arvukuse vähenemisega võib kaasneda tegeliku arvukuse üle- ja suurenemisega alahindamise tendents. Suurimat sõraliste loendusviga prognoositakse metskitse osas, keda võib leiduda paiguti tunduvalt enam, kui jahimehed loendavad. Kaalutud on selle liigi suurulukite hulgast välja arvamist ja piirdumist suhtelise arvukuse hindamisega. Sõraliste arvukus Eestis ületab üldjuhul suurkiskjate oma kümneid kordi, mistõttu sõraliste paiknemist reeglina ei kaardistata. Suhteliselt lihtsam on loendada kobrast, kelle levik piirdub veekogude ja kaldavööndiga. Pesakondade paiknemise piiritlemise järel saab pesakondade arvu ja suuruse põhjal loendusandmeid täpsustada. Suurkiskjate loendustulem tugineb kaitse- ja ohjamiskava rakendumisele ja kaardistatud seireandmete põhjalikumale analüüsile. Tegelikku arvukust on püütud täpsustada ka jahiaasta kestel uute vaatlusandmete lisandudes. Huntide loendamist raskendab asjaolu, et karjade territoorium reeglina ületab ühe jahipiirkonna piire, karjad ise aga grupeeruvad ja paiknevad aeg-ajalt ümber. Ehkki ilvesed karju ei moodusta, on ka nende liikuvusest tulenevalt võimalus arvukust üle hinnata.

11. juulil 2003 kinnitas keskkonnaminister määrusega nr 62 uue ametliku loendusjuhise ja küttimisandmete esitamise korra. Et saada parem ülevaade väikeulukite (väikekiskjad, jäneseid jt) arvukuse muutustest, rakendati enam kui kolmesajal püsiruudul küljepikkusega 3 km talvist jäljeloendust lumelt. Selle loendusviisi puudusteks on osutunud kehvad lumeolud, kogutud algandmete vähenenud usaldusväärsus ja andmetöötluse aeglus.

1996. aastast alates ei pea jahimehed enam väikeulukite absoluutarvu hindama. Arvukuse suhtelisi muutusi kajastavad peaaesjalikult seire- ja küttimistulemused. Viimased iseloomustavad mõnevõrra nii saakloomade arvukust kui küttimishuvi. Väikekiskjate puhul võib oletada, et küttimist on kahandanud ka ahenenud karusnahaturg.

Kütitud väikeulukite arv 1000 ha jahimaa kohta püsis 2007. a enamjaolt tagasihoidlikul tasemel, suurenes kährikut, partide ja metskurvitsate küttimine ning märgatavalt vähenes kobraste ja hanede küttimine. Suurulukitest tabati 1000 ha jahimaa kohta märgatavalt rohkem metssigu ja metskitse (tabel 8.2.4).

Jahtide käigus metsast hangitud ulukiliha võib hinnata koguseliselt ja rahaliselt väärtuselt järgnevalt (võrdluseks aastad 2007/2006):

- sõraliste liha hinnanguline saak: põder – 589/592 t (47/47% sõraliste lihakehade kalkuleeritud kogukaalust); metskits 235/166 t (13/13%.); metssiga 553/489 t (39/39%.); punahirv 13/8 t ($\leq 1/\leq 1\%$.); sõralised kokku arvestuslikult umbes 1391/1255 t;
- sõraliste arvestuslik lihasaak 1000 ha jahimaa kohta: 2007. a 369 kg maksumusega 18 470 kr; 2006. a 302 kg maksumusega 16 020 kr ja 2005. a 274 kg maksumusega 13 700 kr.

Muutused väikeulukite küttemises olid 2007. a enamasti tagasihoidlikud. Märgatavalt rohkem kui 2006. a kütiti vaid kährikut, mäkra ja parte, märksa vähem jäneseid, kobrast, minki, tuhkrut ja hanesid. Taas registreeriti jahisaagis ka üksikute kivinugise, ondatra ja saarma isendite esinemist. Väikekiskjate rohkus osutab üheltpoolt meie ulukifauna liigilisele mitmekesisusele, teisalt aga põhjustab saakloomade arvukuse allasurumist. Erinevate tegurite koosmõjust tulenevalt ongi näiteks rebast ja kährikut jätkuvalt hall- ja valgejäneseist isegi kordi rohkem(!) kütitud. Kui siia lisada metsnugis, siis selgub, miks väikekiskjate tavapäraseid saakloomi (jäneseid, laanepüüsid, nurmkana jt) vähe kütitakse; suure osa nende liikide isenditest läheb kiskjate saagiks. Viimaste mõju võimendab kulliliste, valge-toonekure, samuti muude suremustegurite ja avamaastiku-elupaikades toimunud muutuste mõju. Meil täielikult loodusse sulandunud võõrliikide kähriku ja mingi küttemise senine tase vaevalt võimaldab neid loodusest välja tõrjuda. Seevastu mink on osutunud teise võõrliigi – ondatra – tõrjes väga tõhusaks. Marutaudi vähenemine vaksineerimise tagajärjel toob kähriku ja rebase ohjamises uusi probleeme. Levima võib hakata senini vähese tähtsusega kärntõbi, mida täheldatakse ka huntidel, samuti inimeselegi ohtlik ehhinokokk-paeluss.

8.2.1 Jahimeeste poolt loendatavate ulukite arvukus ja küttimeine maakonniti aastal 2007

Population and harvest of game animals (game census data) by counties in 2007

Maakond County	Pöder Moose		Punahirv Red deer		Metskits Roe deer		Metsisiga Wild boar		Karu Brown bear		Hunt Wolf		Ilves Lynx		Kobras Beaver	
	L*	K**	L	K	L	K	L	K	L	K	L	K	L	K	L	K
Harju	1 313	674	0	0	5 328	1 613	1 968	1 045	30	0	5	0	55	7	1 301	317
Hliu	331	96	540	54	1 297	476	784	605	0	0	0	0	15	0	4	0
Ida-Viru	785	223	0	0	1 396	137	1 184	200	80	6	15	10	50	6	1 490	416
Jõgeva	568	225	24	0	3 057	1 045	1 214	503	75	5	15	7	60	4	1 464	490
Järva	528	297	0	0	2 973	1 111	1 475	1 500	80	2	10	1	50	8	606	265
Lääne	779	502	0	0	3 307	1 448	1 496	1 420	15	0	10	2	50	4	789	147
Lääne-Viru	707	319	31	3	3 585	765	1 667	757	100	7	10	2	55	3	1 211	327
Põlva	377	94	0	0	3 971	1 116	1 051	579	45	1	10	1	45	5	1 109	619
Pärnu	1 593	748	114	9	8 471	2 600	2 467	1 356	60	0	20	8	100	8	1 889	492
Rapla	790	388	0	0	5 365	1 948	1 659	1 358	45	3	5	1	50	3	1 043	283
Saare	859	369	1 307	128	5 233	1 293	1 261	1 962	0	0	0	0	5	0	77	1
Tartu	611	250	0	0	4 769	1 267	1 233	571	50	2	10	2	55	6	3 150	426
Valga	504	165	84	2	3 710	1 378	807	512	5	1	5	2	65	8	1 447	847
Viljandi	870	395	120	24	5 580	1 687	1 850	798	30	0	10	3	45	7	1 660	461
Võru	489	158	22	0	4 736	1 746	1 154	650	5	0	5	0	60	8	2 185	992
Kokku Total	11 104	4 903	# 2 242	220	# 62 778	19 630	# 21 270	13 816	# 620	27	# 130	39	# 760	77	# 19 425	6 083

*L – arvukus population **K – küttimeine harvest

Allikas: Statistikaamet, Keskkonnaministeerium

Source: Statistical Office of Estonia, Ministry of Environment

8.2.2 Jahimeeste poolt loendatavate ulukite tõenäoline arvukus ja kütmine aastail 1985–2007

Probable number of population and harvest of game animals (game census data) in 1985–2007

Aasta Year	Pöder Moose		Punahirv Red deer		Metskits Roe deer		Metssiga Wild boar		Karu Brown bear		Hunt Wolf		Ilves Lynx		Kobras Beaver	
	L*	K**	L	K	L	K	L	K	L	K	L	K	L	K	L	K
2007	11 000	4 903	2 200	220	63 000	19 630	21 000	13 816	...	27	41	...	77	19 400	6 083	
2006	12 000	4 931	1 800	140	61 000	13 833	19 400	12 225	530	20	110	41	715	17 400	7 368	
2005	12 000	4 612	1 700	130	55 000	10 215	17 500	11 332	530	23	85	18	700	17 500	5 758	
2004	11 700	4 075	1 500	123	49 000	7 669	17 000	8 122	550	12	90	34	900	17 000	4 384	
2003	11 700	3 848	1 300	139	41 000	5 460	16 000	7 003	550	29	170	17	950	15 000	2 957	
2002	10 500	3 438	1 300	148	35 000	5 009	13 000	5 660	600	24	170	30	900	16 000	3 689	
2001	10 000	2 748	1 300	149	33 000	3 978	12 000	4 937	550	27	190	46	900	14 000	3 164	
2000	9 200	2 384	1 500	200	30 000	3 615	11 000	3 952	600	20	150	56	1 000	11 000	2 195	
1999	8 700	2 190	1 500	175	29 000	3 348	11 000	3 479	600	32	200	98	1 100	10 000	1 874	
1998	7 700	1 761	1 400	173	29 000	3 829	10 000	3 265	600	37	300	118	1 200	9 000	1 439	
1997	6 600	1 452	1 100	123	29 000	3 773	8 500	2 386	600	28	300	143	1 200	9 000	1 196	
1996	6 300	1 241	1 200	146	35 000	4 585	10 000	2 408	600	40	500	196	1 200	7 400	906	
1995	6 200	1 195	1 200	131	37 000	6 354	11 000	3 896	660	34	700	302	1 100	6 700	838	
1994	7 500	1 968	1 300	133	43 000	7 539	13 000	4 934	670	38	520	205	1 150	5 400	758	
1993	12 000	4 267	1 200	187	58 000	10 236	16 000	8 188	800	35	460	153	1 100	4 600	530	
1992	15 000	6 564	1 300	215	60 000	9 507	16 000	9 168	800	32	400	120	1 000	4 000	238	
1991	13 000	6 400	1 000	100	47 000	9 300	16 200	7 100	820	50	250	60	1 000	3 200	200	
1990	12 000	5 400	900	70	58 500	9 600	14 000	7 000	840	55	190	85	940	2 600	200	
1989	11 160	4 411	800	50	54 000	8 170	13 000	5 833	780	69	130	23	890	2 300	147	
1988	12 000	4 084	700	90	51 000	7 408	12 000	6 762	770	73	100	53	800	1 900	110	
1987	12 000	4 302	700	74	55 000	7 405	11 000	5 907	600	62	90	98	660	1 500	130	
1986	11 000	3 877	500	38	39 000	7 365	10 000	5 384	580	52	100	87	700	1 200	82	
1985	11 000	5 164	450	57	39 000	8 117	9 500	5 760	500	24	100	88	580	900	24	

*L – arvukus populatsioon **K – kütmine harvest

Allikas: Statistikaamet, Keskkonnaministeerium

Source: Statistical Office of Estonia, Ministry of Environment

8.2.3 Teiste ulukite küttime aastail 1985–2007 Harvest of other game animals in 1985–2007

Uluk	Game species	Kütime Harvest																						
		1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	<i>European Hare</i>	4869	4675	4023	3271	2629	2100	1328	1596	1757	1667	2116	1879	1753	1489	1762	1621	1463	1423	1356	1306	1221	1058	791
	<i>Mountain Hare</i>	1107	1568	1267	1106	1045	956	817	594	646	663	474	485	491	391	245	333	296
	<i>Raccoon Dog</i>	5724	8681	6770	5915	3685	3000	2650	2796	3278	2245	1723	1393	1516	1497	1925	2222	3753	4945	4124	3516	3992	5842	7994
	<i>Pine Marten</i>	2300	2249	1874	1859	1254	700	691	1115	1216	1031	817	643	608	633	811	912	1150	1215	2201	1195	1181	1132	1119
	<i>American Mink</i>	67	132	...	308	368	249	324	157	151	184	328	313	343	342	491	399	224	213	367	244
	<i>Eurasian Badger</i>	46	1	...	1	3	52	22	25	46	23	22	18	15	46	56	44	65	69	110	125	222
	<i>Muskrat</i>	666	498	920	378	262	100	159	152	31	135	47	22	64	25	27	6	1	1	1	4	0	0	2
	<i>Red Fox</i>	2130	3021	2218	1583	1174	1100	1462	2369	3470	2524	3326	3955	3156	4179	4508	5022	5797	7461	4376	6184	7806	5856	5986
	<i>Western Polecat</i>	...	1865	...	942	427	322	310	252	139	103	150	150	163	158	250	384	202	140	233	239	163
	<i>Grey Heron</i>	7	11	2	1	23	45	39	39	25
	<i>Fieldfare</i>	104	42	75	98	34	73	70	58	43
	<i>Hani</i>	1261	1079	1118	919	1500	2207	1822	2007	3283	2901	3414	2604	1656	1655	2681	4753	3252
	<i>Jahifaasan</i>	112	467	799	716	1421	1366	1942	651	721	140
	<i>Kaelustuvi</i>	389	155	167	166	107	113	240	208	405	328	405	464	276	398	374	444	300
	<i>Gull</i>	9	...	13	105	123	45	83	74	162	181	120
	<i>Rock Dove</i>	238	294	412	126	793	246	543	576	413
	<i>Kormoran</i>	41	42	102	83	158	127	101	354	345
	<i>Künnivares</i>	14	68	110	28	0	5	8	80	25
	<i>Laaneprüü</i>	229	208	121	256	433	100	185	340	203	151	132	122	212	100	119	245	123	93	176	55	170	110	84
	<i>Coot</i>	411	194	87	51	309	18	151	221	112	72	121	50	97	17	73	47	30
	<i>Woodcock</i>	7125	...	5737	2603	2457	1587	1510	61	164	267	352	588	760	1172	1034	659	750	657	1192
	<i>Partridge</i>	17	34	23	103	45	12	61	47	17	8	31	83	70	50	96	23	111	82	41
	<i>Part</i>	16626	8985	8069	7035	...	9277	11159	12097	14135	11551	14403	11200	17662	15755	14109	10757	12291
	<i>Ronk</i>	4	34	14	14	13	2	11	22	261	209
	<i>Tikutaja</i>	59	175	20	81	88	49	29	77	7
	<i>Vares</i>	4076	3227	3390	1111	865	2057	3137	2542	3390	3008	2190	2069	2383	1964	1983	1743

* 1985.–1990. a haigijänes andmed sisaldavad ka valgejänes andmeid data for 1985–1990 of European Hare include data of Mountain Hare

Allikas: Saatsikaamet, Keskkonnaministeerium

Source: Saatsikaamet, Ministry of Environment

8.2.4 Kütitud väike- ja suurulukite arv 1000 ha jahimaa kohta aastail 2003–2007

Harvest of small and big game animals per 1000 ha of hunting area in 2003–2007

Liik <i>Species</i>		Kütitud väikeulukite arv 1000 ha jahimaa kohta <i>Harvest of small game animals per 1000 ha</i>				
		2003	2004	2005	2006	2007
Kährik	<i>Raccoon Dog</i>	1,0	0,9	1,0	1,5	2,1
Metsnugis	<i>Pine Marten</i>	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3
Mink	<i>American Mink</i>	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Rebane	<i>Red Fox</i>	1,1	1,5	1,9	1,5	1,6
Halljänes	<i>European Hare</i>	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2
Valgejänes	<i>Mountain Hare</i>	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Part	<i>Duck</i>	4,3	3,8	3,4	2,7	3,3
Hani	<i>Goose</i>	0,4	0,4	0,6	1,2	0,9
Laanepüü	<i>Hazel Grouse</i>	0,04	0,01	0,04	0,03	0,02
Nurmkana	<i>Partridge</i>	0,02	0,01	0,03	0,02	0,01
Metskurvits	<i>Woodcock</i>	0,25	0,16	0,18	0,17	0,32
Vares	<i>Carrion Crow</i>	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5
		Kütitud suurulukite arv 1000 ha jahimaa kohta <i>Harvest of big game animals per 1000 ha</i>				
Pöder	<i>Moose</i>	0,9	1,0	1,1	1,3	1,3
Punahirv*	<i>Red deer*</i>	0,03	0,03	0,03	0,04	0,06
Metskits	<i>Roe deer</i>	1,3	1,9	2,5	3,5	5,2
Metssiga	<i>Wild boar</i>	1,7	2,0	2,7	3,1	3,7
Karu	<i>Brown bear</i>	0,007	0,003	0,006	0,005	0,007
Hunt	<i>Wolf</i>	0,004	0,008	0,004	0,010	0,011
Ilves	<i>Lynx</i>	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Kobras	<i>Beaver</i>	0,7	1,1	1,4	1,9	1,6

* Hiiu ja Saare maakonnas on 2005. aastal punahirve kütmine 0,5 ja 0,2 is/1000 ha jahimaa kohta

* *harvest of red deer was 0,5 deer/1000ha of hunting area in Saare county and 0,2 deer/1000ha in Hiiu county*

Allikas: Statistikaamet, Keskkonnaministeerium

Source: Statistical Office of Estonia, Ministry of Environment

8.3. Jahimaa pindala ja jahimeeste arv aastail 1998–2007

Hunting area and number of hunters in 1998–2007

Jahimaa pindala vähenes juba 2006. a alla 4 miljoni ha. 2007. a vähenemine jätkus. Põhjustest võib esile tõsta kaitstavate loodusobjektide ja nende sihtkaitsevööndide pindala suurenemist, valglinnastumise tagajärjel uute asumite teket ning vanade laienemist. Jahimeeste arv seevastu jätkuvalt suurenes, jõudes 2007. a 15 600ni. Jahimaa pindala ühe jahimehe kohta vähenes 2007. a 259-lt 242 hektarile. Harjumaal oli jahimaa alla saja, seevastu Lääne-Virumaal ligi 380 hektarit ühe jahimehe kohta.

8.3.1 Jahimaa pindala ja jahimeeste arv aastail 1998–2007

Hunting area and number of hunters in 1998–2007

Maakond County	Jahipiirkondade pindala (1000 ha) Area of hunting districts (1000 ha)							Jahimeeste arv Number of hunters						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Harju	392,4	404,7	404,7	356,6	374,9	336,6	336,6	3 352	3 648	3 716	3828	3721	3939	4187
Hiiu	100,4	100,4	100,4	101,9	99,0	99,0	94,7	255	271	255	264	257	266	259
Ida-Viru	282,2	282,2	269,5	269,5	269,5	237,9	250,4	644	654	648	660	581	683	698
Jõgeva	245,1	258,8	258,8	245,1	258,3	238,7	225,4	785	775	787	813	758	802	839
Järva	258,0	257,3	251,3	251,3	251,3	247,4	242,5	560	565	594	554	617	635	625
Lääne	205,6	225,3	261,4	256,4	256,4	245,8	193,5	586	664	655	684	664	679	701
Lääne-Viru	319,7	320,8	332,3	333,3	353,0	353,1	328,9	880	890	796	834	763	850	870
Põlva	217,3	217,7	217,7	217,7	213,1	201,3	201,3	420	434	423	440	550	562	587
Pärnu	458,3	461,7	461,7	445,6	445,6	445,9	428,3	1 244	1 348	1 426	1468	1138	1253	1183
Rapla	294,1	293,6	272,1	294,9	294,9	279,9	279,9	743	684	764	787	745	759	765
Saare	280,8	290,4	290,4	290,3	290,3	259,9	252,0	949	959	936	982	965	952	965
Tartu	279,9	293,1	298,7	298,9	298,9	256,7	256,7	1 139	1 073	1 218	1275	1299	1370	1396
Vaiga	199,9	201,3	201,3	200,7	201,1	201,0	183,6	633	559	603	577	553	593	619
Viljandi	307,0	307,0	307,0	317,4	317,4	317,4	284,6	1 178	1 052	1 092	1112	1137	1165	1213
Võru	227,6	227,9	226,0	226,0	225,2	199,6	207,1	616	622	631	652	639	650	670
Kokku Total	4 068,3	4 142,2	4 153,3	4 105,6	4 148,9	3 920,2	3 765,5	13 984	14 198	14 544	14 930	14 387	15 158	15 577
	Jahimaa ühe jahimehe kohta Hunting area per hunter							Jahimehi jahipiirkonna kohta Hunters per hunting district area						
	(ha)							(tk/1000 ha)(number/1000 ha)						
Harju	117	111	109	93	101	85	80	8,5	9,5	9,2	10,7	9,9	11,7	12,4
Hiiu	394	370	394	386	385	372	366	2,5	2,6	2,5	2,6	2,6	2,7	2,7
Ida-Viru	438	431	416	408	464	348	359	2,3	2,3	2,4	2,4	2,2	2,9	2,8
Jõgeva	312	334	329	301	341	298	269	3,2	3,1	3,0	3,3	2,9	3,4	3,7
Järva	461	455	423	454	407	390	388	2,2	2,2	2,4	2,2	2,5	2,6	2,6
Lääne	351	339	399	375	386	362	276	2,9	3,0	2,5	2,7	2,6	2,8	3,6
Lääne-Viru	363	360	417	400	463	415	378	2,8	2,6	2,4	2,5	2,2	2,4	2,6
Põlva	517	502	515	495	387	358	343	1,9	2,0	1,9	2,0	2,6	2,8	2,9
Pärnu	368	343	324	304	392	356	362	2,7	3,2	3,1	3,3	2,6	2,8	2,8
Rapla	396	429	356	375	396	369	366	2,5	2,7	2,8	2,7	2,5	2,7	2,7
Saare	296	303	310	296	301	273	261	3,4	3,4	3,2	3,4	3,3	3,7	3,8
Tartu	246	273	245	234	230	187	184	4,1	4,4	4,1	4,3	4,3	5,3	5,4
Vaiga	316	360	334	348	364	339	297	3,2	2,9	3,0	2,9	2,7	3,0	3,4
Viljandi	261	292	281	285	279	272	235	3,8	3,6	3,6	3,5	3,6	3,7	4,3
Võru	369	366	358	347	352	307	309	2,7	2,9	2,8	2,9	2,8	3,3	3,2
Kokku Total	291	292	286	275	288	259	242	3,4	3,6	3,5	3,6	3,5	3,9	4,1

Allikas: Statistikaamet, Keskkonnaministeerium

Source: Statistical Office of Estonia, Ministry of Environment

8. 4. Põdra arvukus ja küttimine

Population and harvest of moose

Põder on Eesti tähtsaim jahiluluk. Tõenäoliselt oli Eestis üle aegade kõige arvukamalt põtru 1970. aastate lõpus ja 1980. aastate alguses: asurkonna käibe põhiste arvutuste kohaselt pidi põtru olema vähemalt 17 000–18 000. Ei saa välistada, et arvukus küündis koguni 20 000–25 000-ni. Enim on põtru kütitud järgmistel aastatel: 1976 – 5961 isendit, 1983 – 5800, 1991 – 6400 ja 1992 – 6600.

1990. aastate algusest keskpäigani vähenes arvukus 14 000lt 5000–6000ni, küttimine aga 6600lt 1600ni. Arvukuse ootamatult kiire ja sügava languse aastail 1993–1995 põhjustas kontrollimatu salaküttimise ja suurkiskjate mõju tugevnemine. Aastail 1993–1994 elanikkonna elujärje halvenedes võis salaküttimise maht olla isegi tavaküttimisega võrreldav. Et põdra asurkond 1990ndate teisel poolel siiski säilis ja taastuma hakkas, selles oli oma osa hundi arvukuse ja salaküttimise vähenemisel, järjepideval säästliku küttimisstruktuuri ja -mahtude rakendamisel ning jahiaja lühendamisel. Samal ajal paranes põdraasurkonna ja elupaikade seisund. Põdra arvukus jõudis 2001. aastal 10 000, 2003.–2004. aastal 11 000 ja 2005. aastal juba vähemalt 12 000 isendini. Aastail 2006–2007 võis arvukus seda taset mõnevõrra ületada. Arvukuse tõus Eestis aastaks 2007 siiski tõenäoliselt lakkas ja keskmine maakondlik asustustihedus küttimise mõjul ühtlustus.

Metsakahjustused sellisel foonil jätkusid, sest küttimine ei suutnud põtrade ühtlast jaotumist ei jahipiirkonniti ega elupaikades tagada. Kahjustuste jätkumist soodustas tõrjemeetmete vähene rakendamine või vähene tõhusus. Ühed tüüpilisemad põdrakahjustuste mõttes on olnud suurte looduskaitsealade, nt Lahemaa ja Soomaa rahvusparki naabruses jäävad majandusmetsad.

Põtrade küttimine on viimastel aastatel märgatavalt intensiivistunud. 2004. a kütiti põtru esmakordselt pärast 1993. aastat rohkem kui 4000 isendit, 2006. ja 2007. a juba üle 4900 (tabel 8.2.1). Jahimaa/elupaikade 1000 hektari kohta loendati 2007. a vastavalt ligi 3,2/4,9 isendit ning kütiti vastavalt 1,3/2,0 isendit, kusjuures jahimaa pindala vähenes. Küttimiskoormus oli 2007. a suurim Harju, Lääne ja Pärnu maakonnas vastavalt 3,1; 3,1 ja 2,5 isendit 1000 ha elupaikade kohta, samas kui Põlva maakonnas põtrade vähesuse tõttu vaid 0,8.

Muutusi Eesti põdraasurkonnas 2007. aastal (võrreldes 1995. a) peegeldasid järgmised näitajad: asurkonnas lehma pulli kohta 1,4 (1,5), kaksikvasikatega 34 (30%) järglastega põdralehmadest, vasikaid saja põdralehma kohta 76 (71) ja saja vanalooma kohta 44 (43).

Veel 1980. aastatel olid metsakahjustused, eriti kuuskede koorimine ja männinoorendike rüüste põtrade poolt suureks probleemiks. Ainuüksi kahjustatud kuusikuid oli 1991. aastal ligi 13 000 ha. 1990. aastate II poolest alates jäi värske põdrakahjustus vähemalt riigimetsas talutavasse piiresse. Varem põtrade poolt kooritud kuusikuist suur osa aga oli juba raiutud. Elupaigad taastasid 1980ndate ülekoormusest kiiresti. Seda soodustas põdra arvukuse madalseis, raiete rohkus, lankide uuenemine ja põllumaade võsastumine.

Suunamise aluseks on viimasel kümnendil olnud pidev Eesti kõiki jahipiirkondi hõlmav põdra-seire. Põdra arvukust püütakse elupaikade seisundist lähtudes hoida JS alusel metsamajanduse seisukohast lubatavas 2000 – 12 000 isendi vahemikus. Joonisel 8.4.1.1 osutatud majanduslikult lubatava arvukuse ülempiiriks on 12 000 isendit. Selle kontrollarvuga arvestatakse suunamises alates keskkonnastrateegia väljatöötamisest aastani 2010.

Metsamajanduse seisukohast on varasema kogemuse põhjal osutunud piisavaks meetmeks põdra asustustiheduse viimine kahjustuspiirkondades 34 isendile/1000 ha elupaikade kohta. Selline tihedus annaks põdra nn optimaalseks arvukuseks kogu Eesti jaoks ligikaudu 7000–8000 ehk ligikaudu 2/3 suurimast majanduslikult lubatavast. Taoline seis oli meil viimati tõenäoliselt 1998. aastal. Sidusa ja teadliku suunamise jaoks on praegu oluline hoida põdra arvukust vahemikus 35 isendit/1000 ha elupaikade kohta, mitte laskudes alla taset 3 isendit/1000 ha. Praegust arvukuse majanduslikult lubatavat ülempiiri, ligikaudu 12 000 isendit, mis omakorda moodustab keskkonna põdramahutavusest (ökoloogilisest piirarvukusest) umbkaudu poole, võib pidada ka põdraasurkonna jaoks ökoloogiliselt soodsaks.

8.4.1 Põdra arvukus ja küttimine aastail 1960–2007

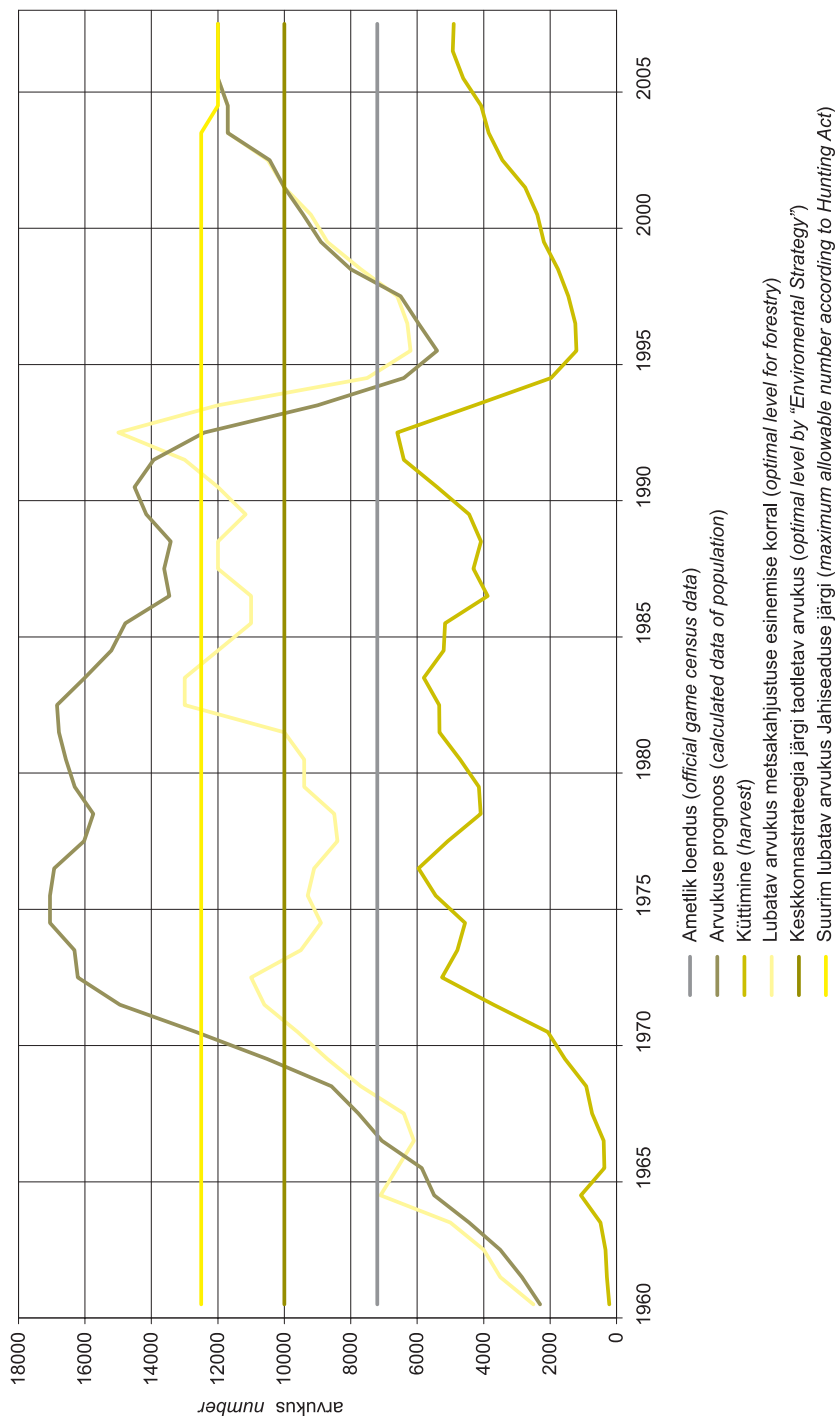
Population and harvest of moose in 1960–2007

Aasta	Ametlik loendus	Arvukuse prognoos	Küttimine	Aasta	Ametlik loendus	Arvukuse prognoos	Küttimine
Year	Number of animals*	Calculated of prognosis of population	Harvest	Year	Number of animals*	Calculated of prognosis of population	Harvest
1960	2 500	2 300	215	1984	12 000	15 210	5 200
1961	3 500	2 850	289	1985	11 000	14 790	5 164
1962	4 000	3 500	330	1986	11 000	13 460	3 877
1963	5 000	4 440	483	1987	12 000	13 620	4 302
1964	7 100	5 490	1 070	1988	12 000	13 420	4 084
1965	6 600	5 860	363	1989	11 160	14 160	4 440
1966	6 100	7 060	387	1990	12 000	14 510	5 400
1967	6 400	7 770	738	1991	13 000	13 930	6 400
1968	7 700	8 580	911	1992	15 000	12 410	6 600
1969	8 700	10 520	1 547	1993	12 000	9 000	4 267
1970	9 600	12 660	2 070	1994	7 500	6 400	1 968
1971	10 600	14 950	3 705	1995	6 200	5 400	1 208
1972	11 000	16 220	5 253	1996	6 300	5 960	1 241
1973	9 500	16 320	4 787	1997	6 600	6 500	1 452
1974	8 900	17 050	4 561	1998	7 700	8 000	1 761
1975	9 300	17 050	5 441	1999	8 700	8 900	2 190
1976	9 100	16 930	5 961	2000	9 200	9 430	2 384
1977	8 400	16 030	5 076	2001	10 000	10 000	2 748
1978	8 500	15 750	4 085	2002	10 500	10 440	3 438
1979	9 400	16 310	4 144	2003	11 700	11 700	3 848
1980	9 400	16 580	4 707	2004	11 700	11 700	4 075
1981	10 000	16 790	5 327	2005	12 000	12 000	4 612
1982	13 000	16 840	5 333	2006	12 000	12 000	4 931
1983	13 000	16 010	5 800	2007	12 000	12 000	4 903

* official game census data

Allikas: Statistikaamet

Source: Statistical Office of Estonia



Joonis 8.4.1.1 Põdra arvukus ja küttimine aastail 1960–2007

Figure 8.4.1.1 Population and harvest of moose in 1960–2007

8.5 Põder, kuusikud ja noored männikud

Moose, spruce and young pine stands

Põdra mõju keskealistes kuusikutes hakati riigimetsas jälgima aastail 1998–1999, männikultuurides aastast 2000. Pisteline jälgimine ei võimalda otseselt määrata kahjustuste ulatust, küll aga registreerida värsket kahjustuse muutusi, hinnata puistute ohustatust ning selle põhjal otstarbekamalt küttimist ja metsakaitset korraldada. Valdavalt RMK metskondades paiknev vaatlusvõrk hõlmas enam kui sadat 100 kuusega ja enam kui üheksatkümmet 50–100 männiga proovitükki. Kuna suur osa kuuse proovitükke oli aastaks 2007 oma otstarbe minetanud, siis nende põhine kuusikute jälgimine praktiliselt lõpetati. Ka vaadeldud männi proovitükkide arv kahanes 70-le. Vaatluspuudel tehakse värsket kahjustuse dünaamika jälgimiseks aasta-aastalt kindlaks üldseisund ja põdra põhjustatud vigastuste lisandumine. Püsivaatluste vähenedes on männinoorendikes kavas üleminek ajutistele proovitükkidele.

Sügistalviste põdravatsade sisu põhjal on kolmveerandi toidust moodustanud lehtpuud. Üleminekutoiduna kasutasid põdrad sageli puhmarinde kanarbikku, mustikat ja pohla. Okaspuude, sh valdavalt männi sisaldus toidus küündis vaid vähestel juhtudel üle kümnendiku, kuusevõrseid ja koort aga kasutas enne 2007. a talve taas vähene arv põtru ja needki enamjaolt tühis koguses. Kahjustustest hoidumisel on tulevikus oluline koht pajustike säilimisel ja hooldamisel. Neid võib kindlasti pidada „põtrade vääriselupaikadeks”.

Männikultuurides uuritud püsiproovitükkide andmeil 2007. a värsket kahjustust 2006. aastaga võrreldes muutus järgmiselt: värsket kahjustusega proovitükkide osa vähenes 96%-lt 91%-le, samas värsket kahjustusega mändide osa suurenes 24,6%-lt 25,6%-le. Ka põtrade koormus lähikonnas püsis enam-vähem samal tasemel (25 isendit/1000 ha), nagu kahel eelmiselgi aastal. Põhjus, miks põdrad männikultuurides ja nende läheduses talvituvad, peitub tõenäoliselt noorte mändide atraktiivsuses talitoiduna ja samaaegses männikultuuride sobivuses varjeks (tabelis 8.5.1 ei kajastu). Suurem oli noorte mändide kahjustusohu Harju, Ida-Viru, Hiiu, Saare ja Rapla maakonnas ning Lahemaa rahvusparki lähikonnas, kus põtrade vatsasisus leiti keskmiselt enam kui 10% mändi.

8.5.1 Põdrakahjustused kuusikuis ja noortes männikuis aastail 1999–2007

Moose damages in spruce and young pine stands in 1999–2007

Näitaja	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Indicator
Proovitükkide arv kuusikutes	114	114	114	130	129	131	126	126	126	Number of plots in spruce stands
Inventeeritud proovitükkide arv	114	103	101	109	116	108	91	4	5	Number of plots observed
Jälgitavate kuuskede arv	11 365	10 149	9 967	10 488	11 181	10 301	8 538	367	469	Number of spruce trees assessed
Raievigastustega (%)	6,1	6,2	5,8	5,2	4,7	4,0	3,2	0,0	0,0	Damages caused in logging (% of trees)
Ulukikahjustustega kuuski (%)	18,3	18,8	19,0	18,8	18,9	18,8	18,5	10,6	22,8	Share of trees with game damages
värskete koorevigastusega kuuski (%)	0,7	0,5	0,4	1,2	0,8	0,5	0,5	0,3	0,2	share of fresh damage (% of trees)
Põtrade koormus proovitükkide lähikonnas (isendit 1000 ha kohta)	3,9	3,6	3,1	5,2	5,3	6,2	9,9	17,7	27,7	Density of moose population around plots (animals per 1000 ha)
Proovitükkide arv männikutes	...	86	83	92	96	91	76	78	66	Number of plots in pine stands
Jälgitavate mändide arv	...	8 180	7 733	8 844	9 171	8 650	7 171	7 545	6 387	Number of pine trees assessed
Raievigastustega (%)	...	0,6	1,3	0,8	0,5	0,4	2,1	0,6	0,1	Damages caused in logging (% of trees)
Ulukikahjustustega mände (%)	...	33,8	41,6	47,0	43,8	44,4	53,8	54,3	54,1	Share of damaged trees (% of trees)
vanade vigastustega (%)	...	25,5	32,9	35,3	36,0	35,5	44,5	44,7	44,3	of this old damage (% of trees)
värskete vigastustega (%)	...	12,2	17,0	24,2	17,0	20,2	29,5	24,6	25,6	fresh damage (% of trees)
Põtrade koormus proovitükkide lähikonnas (isendit 1000 ha kohta)	...	14,8	13,7	20,8	18,4	18,5	24,8	25,1	25,0	Density of moose population around plots (animals per 1000 ha)

Allikas: Metsakaitse- ja Metsaauenduskeskus

Source: Centre of Forest Protection and Silviculture

8.6 Hundi, ilvese ja pruunkaru populatsioonide seisund

State of populations of wolf, lynx and brown bear

Seoses riikliku jahindus- ja looduskaitsepoliitika muutustega on viimasel aastakümnel suurkiskjatele (hunt, ilves ja karu) üha rohkem tähelepanu pöörama hakatud. Vastavalt 2001. aastal valminud suurkiskjate arvukuse ohjamise ja kaitse tegevuskavale on välja töötatud seiremetoodika ja rakendatud regulaarset asurkondade seiret, mille tulemustele tuginedes on määratud iga-aastased säästlikud küttimislimiidid, jahiseadusandlust on muudetud looduskaitseõbralikumaks. Aastal 2005 moodustati Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskuse juurde ulukiseireosakond, kes koordineerib ja viib läbi ka suurkiskjate seiret, rakenduslikke teadusuuringuid ja kaitsekorralduslikke tegevusi. Seire tulemusel on ülevaade asurkondade seiskorrast oluliselt paranenud võrreldes varasemate aastatega, mil jahindusstatistika loendatud ja kütitud isendite arvuliste väärtustena olid ainukesed populatsiooni seisundi hindamise aluseks olevad parameetrid. Tehtud rakenduslikud uuringud annavad aluse asurkonna seisundi muutuste täpsemaks hindamiseks ning sobivaimate kaitsemeetmete rakendamiseks.

Hundi arvukus oli viimase 50 aasta jooksul suurim 1995. aastal, mil loendati 700 ja kütiti 302 isendit. Kuna suurkiskjate suure liikuvuse tõttu hinnatakse nende arvukust tavaliselt tugevasti üle, võis huntide tegelik arv olla ligikaudu 450 isendit. Intensiivse jahipidamise tõttu hakkas arvukus alates 1995. aastast pidevalt kahanema ning 2002. aasta kevadel oli huntide arv viimase 30 aasta madalaimas seisus, neid oli järgi jäänud vaid 7080 isendit. Ainult tänu õigeaegselt kehtestatud küttimispiirangutele suudeti toona arvukuse langus peatada ning tänu hundi heale sigimispotentsiaalile on see praeguseks taas tõusnud. 2008. aasta kevadel oli arvukus seire andmetel 130 isendit. 2007/2008 aasta talv oli erakordselt lumevaene, mistõttu kütiti maksimaalsest lubatud limiidist vaid pisut üle poole, kokku 39 isendit. Hunt on levinud üle kogu Eesti, 2007. aastal oli meil 17 pesakonda (2002. aastal vaid 8), pesakondi ei esinenud vaid saartel ning Võru- ja Harjumaal. Suurkiskjate kaitse- ja ohjamiskava järgi on hundi soovitatav arvukus Eestis 100200 isendit.

Huntide tekitatud kahjustused olid 2007. aastal võrreldes varasemate aastatega jäänud enam-vähem samaks, kuid 2008. aastal suurenesid need just lammaste murdmise osas. Kui varasematel aastatel oli lambaid murtud 80–100 isendit, siis aastal 2008 ületas see juba oktoobris 160. Samas ei ole suurenenud murtud koerte arv. Kahjustuste suurenemise põhjuseks on huntide arvukuse suurenemine ja seda juurde tulnud pesakondade arvelt. Teiseks kahjustuste suurenemise põhjuseks on ka loomaomanike poolt kahjustustest teavitamise kasv, kuna 2008. aastal rakendus keskkonnaministri määrus, millega võimaldatakse riiklikult kompenseerida ka hundi, ilvese ja pruunkaru tekitatud kahjud. Hundipopulatsiooni seisundit võib hetkel pidada väga heaks, kuid arvestades kiiret juurdekasvu ja kahjustuste suurenemist, ei tohiks sellel enam märkimisväärselt kasvada lasta.

Ilvese arvukus oli viimase 100 aasta (võimalik et veel tunduvalt pikema perioodi) kõrgeimas seisus aastatel 1996–1997, mil loendati 1200 ilvest, tõenäoliselt jäi tegelik arvukus siiski 700–800 isendi vahele. 1998. aastal kütiti 216 isendit, mis on teadaolevalt suurim kütitud isendite arv Eestis. Sellest ajast alates kuni aastani 2002 ilvese arvukus langes, põhjuseks peamiselt intensiivne küttimine ning võimalik, et ka kõrgeastustihedusest tingitud loodusliku suremuse suurenemine. Alates 2002. aastast kehtestatud küttimispiirangud on suutnud arvukuse languse peatada ja soodustada juurdekasvu. Ilveste arvukus on viimastel aastatel taas selgelt tõusnud ning sisemaa asurkonna seisundit võiks hinnata väga heaks. Seire järgi oli meil 2008. a kevadel vähemalt 760 ilvest, jahimeeste arvates on see arv oluliselt suurem. Ilves asustab kõiki maakondi, asurkonna olukord pole viimastel aastatel paranenud vaid Hiiumaal ja

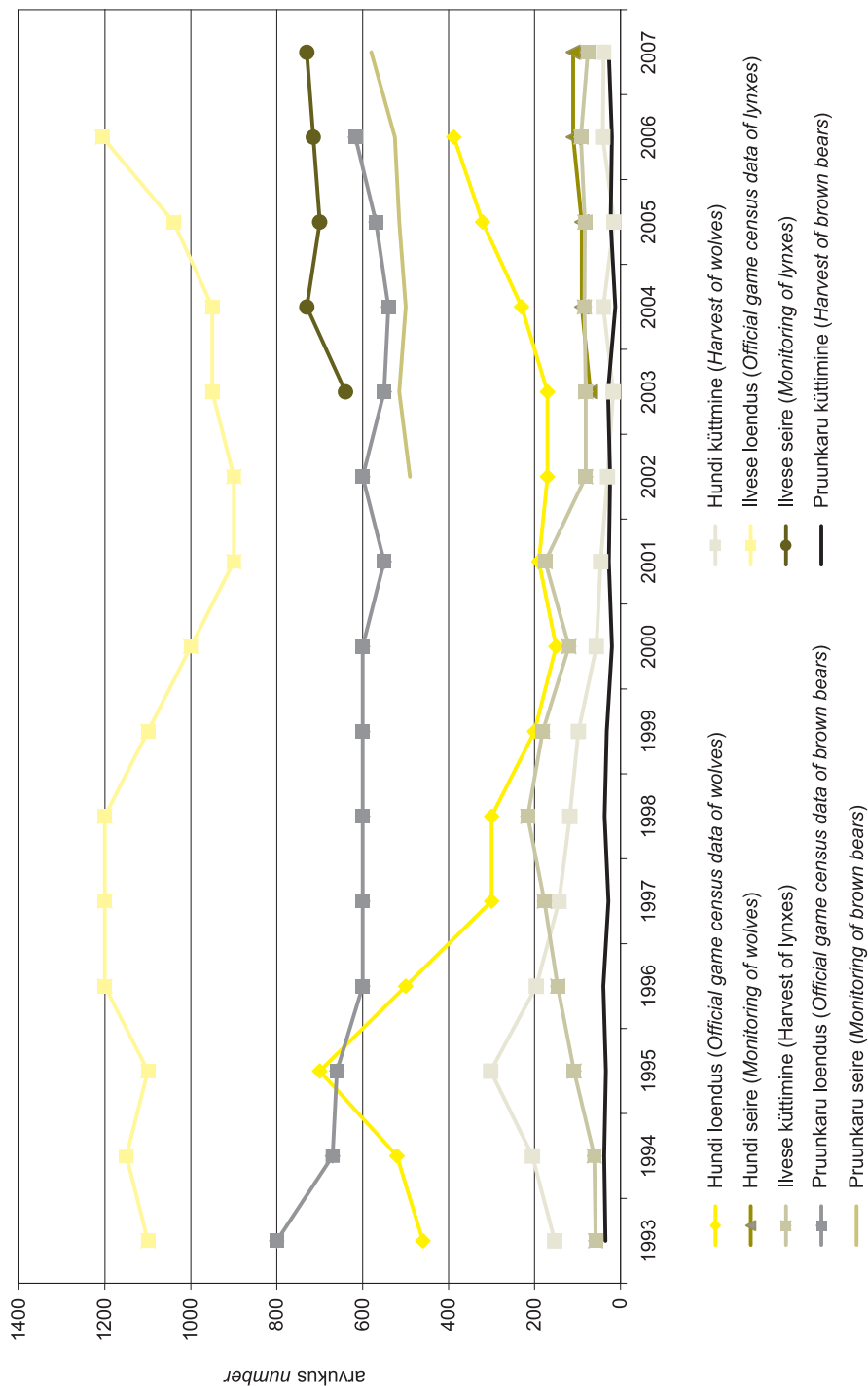
Saaremaal. Praeguses olukorras oleks mõistlik küttida asurkonna potentsiaalse juurdekasvu piirimal, et säilitada asurkonna praegune suurus. Küttida ei tohiks vaid Saare- ja Hiiumaal. Kahjustusi tekitavad ilvesed harva, murtud lammaste arv on viimastel aastatel jäänud 26 isendi vahele. Suurkiskjate kaitse- ja ohjamiskava järgi on soovitatav ilvese arvukus vähemalt 500 isendit.

Pruunkaru arvukuse kõrgseis viimase saja aasta jooksul oli 1990. aastate algul, kui neid loendati 800 ning 1992. aastal kütti 82 isendit. Tõenäoliselt liiga suur küttimissurve põhjustas arvukuse mõningase languse, kuid viimased 8 aastat on see püsinud küllaltki stabiilne, 500–600 isendi vahel. Viimasel kolmel aastal tehtud seire näitab siiski arvukuse tagasihoidlikku tõusu, mis väljendub eriti ilmekalt asustustiheduse suurenemisenäena levikuala servaaladel ja levikuala laienemisenäena näitajad, mis on iseloomulikud suurenevale populatsioonile. Aastal 2007 vaadeldi esmakordselt poegade emakaru ka Läänemaal, varemalt pole kohaliku juurdekasvu seal täheldatud. Populatsiooni seisundit võib hinnata heaks. Suurkiskjate kaitse- ja ohjamiskava järgi on karu soovitatav arvukus Eestis vähemalt 500 isendit.

Karu levik Eestis on teiste suurkiskjatega võrreldes siiski ebaühtlasem, asustustihedus on suurim Kesk- ja Ida-Eestis. Karu puudub täielikult saartel ning levikualast jääb välja ka enamik Valga- ja Võrumaast ning Harjumaast. Karud teevad kahju peamiselt mesindusele, lõhkudes aastas ligi 100 mesitaru. Ka lõhuvad nad heinamaadele jäetud kiletatud silopalle.

Karu rünnakud põllumajandusloomadele on siiani olnud väga haruldased, aastal 2007 oli vaid üks lamba surmajuhtum. Aastal 2008 ründas Jõgevamaal karu inimest, kes sai kergemaid vigastusi.

Kui karu arvukus on mõnedes piirkondades optimaalne ning kahjustuste vältimiseks on vajalik arvukuse regulatsioon, siis Eestis veel sobivaid asustamata elupaiku, mille arvelt võiks karu arvukus meil suurenda ning levik laieneda ka Lätti, kus aastast aastasse loendatakse neid vaid 10 isendi ringis ning siiani pole vaadeldud ühtegi pesakonda.



Joonis 8.6.1 Hundi, ilvese ja pruunkaru arvukus ja küttime aastail 1993–2007
 Figure 8.6.1 Population and harvest of wolf, lynx and brown bear in 1993–2007